

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه تحقیقات علوم دامی کشور

مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان تهران

-
- عنوان پروژه: بررسی ارزش غذایی و اقتصادی جیره‌های حاوی سطوح مختلف تریتیکاله و گندم در تغذیه جوجه‌های گوشتی
  - شماره مصوب پروژه: ۹۸۰۸۹۹-۰۶۶-۱۳-۴۱-۲
  - نام و نام خانوادگی مجری مسئول (اختصاص به پروژه‌ها و طرح‌های ملی و مشترک دارد):
  - نام و نام خانوادگی مجری/مجریان: مهرداد نفیسی
  - نام و نام خانوادگی ناظران:
  - نام و نام خانوادگی مشاور(ان):
  - نام و نام خانوادگی همکاران: سید عبدالله حسینی، مجید افشار، امیرحسین علیزاده قمصری، حمیدرضا سعیدی، علیرضا خانی، محمدحسین دهقانی، مرجان بی‌آبی و یاسر منیدری
  - محل اجرا: موسسه تحقیقات علوم دامی
  - تاریخ شروع: ۹۸/۱۲/۱
  - مدت اجرا: ۱۸ ماه
  - ناشر:
  - شمارگان (تیراژ):
  - تاریخ انتشار:
  - این اثر در مورخ ۱۴۰۰/۱/۲۴ با شماره ۵۹۴۱۰ در مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشاورزی به ثبت رسیده است.
  - حق چاپ محفوظ است. نقل مطالب، تصاویر، جداول، منحنی‌ها و نمودارها با ذکر مأخذ بلامانع است.

چکیده:

این تحقیق به منظور بررسی جایگزینی ذرت با سطوح مختلف دانه تریتیکاله و گندم و اثرات آن بر عملکرد و صفات لاشه در جوجه‌های گوشتی انجام شد. در این آزمایش از ۶۰۰ قطعه جوجه خروس سویه راس ۳۰۸ (در قالب طرح کاملاً تصادفی با ۶ تیمار، ۴ تکرار و ۲۵ جوجه در هر تکرار) استفاده شد. تیمارها شامل ۱) ذرت-کنجاله سویا (شاهد) ۲) گندم-کنجاله سویا ۳) جایگزینی ذرت با ۵۰٪ گندم به همراه آنزیم ۴) جایگزینی ذرت با ۱۰۰٪ گندم به همراه آنزیم ۵) جایگزینی ذرت با ۵۰٪ تریتیکاله با آنزیم ۶) جایگزینی ذرت با ۱۰۰٪ تریتیکاله با آنزیم بود. کلیه جیره‌ها بر اساس جداول پیشنهادی سویه و با حداقل هزینه برای یک دوره کامل پرورش (۱ تا ۴۲ روزگی) تهیه شدند. مقدار ماده خشک، پروتئین خام، خاکستر، کلسیم و فسفر کل دانه تریتیکاله رقم هاشمی به ترتیب ۱۱/۹۷٪، ۲/۰۵، ۰/۱۳ و ۰/۳۳٪ اندازه‌گیری شد. نتایج این پژوهش نشان داد تیمارهای آزمایشی سبب تفاوت معنی‌دار در مقدار خوراک مصرفی، وزن بدن، ضریب تبدیل غذایی، درصد ماندگاری و شاخص تولید نشدند. علاوه بر این بر اساس رتبه‌بندی به‌دست آمده در روش مدیریت تصمیم‌گیری چند شاخصی، تیمار ۵۰٪ تریتیکاله و تیمار ۱۰۰٪ ذرت پایین‌ترین نمرات را به‌دست آوردند. تیمارهای دارای تریتیکاله و گندم، سبب کاهش مقدار استفاده از کنجاله سویا علاوه بر ذرت در جیره و کاهش معنی‌دار هزینه خوراک مصرفی برای تولید هر کیلوگرم وزن زنده شدند ($P < 0/001$). با توجه به نتایج به‌دست آمده از این تحقیق، می‌توان بیان کرد که استفاده از تریتیکاله یا گندم به همراه آنزیم و جایگزینی آن با ۱۰۰٪ ذرت جیره، نه تنها تأثیر منفی بر عملکرد جوجه‌های گوشتی نداشت، بلکه سبب کاهش هزینه خوراک برای تولید هر کیلوگرم وزن زنده نیز شد. لذا این روش به‌عنوان راهکاری مناسب برای کاهش واردات ذرت و تأمین بخشی از نیاز انرژی و پروتئینی جوجه‌های گوشتی توصیه می‌شود.

کلید واژه‌ها: تریتیکاله، گندم، آنزیم، عملکرد، جوجه گوشتی